

Dosar nr.X

TRIBUNALUL CONSTANȚA
SECȚIA I CIVILĂ
ÎNCHEIERE
Ședința publică de la X
Completul compus din:
PREȘEDINTE -X
JUDECĂTOR -X
GREFIER - X

S-a luat în examinare apelul civil formulat de apelanții reclamânți X, toți cu domiciliul ales în X, împotriva sentinței civile nr.X pronunțată de Judecătoria X în dosarul civil nr.X, în contradictoriu cu intimații pârâți X, cu sediul în X, și X, cu sediul în X.

Obiectul cauzei: fond funciar.

La apelul nominal făcut în ședința publică, răspunde pentru apelanții reclamânți – avocat X, în baza împuternicirii avocațiale aflată la fila X din dosar, lipsind intimații pârâți.

Procedura de citare este legal îndeplinită, în condițiile art.154 și următoarele din Codul de procedură civilă.

Grefierul expune referatul cauzei, în cadrul căruia învederează că apelul este motivat, scutit de plata taxei judiciare de timbru, și că părțile au solicitat judecarea cauzei în lipsă potrivit art.223 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

Instanța acordă cuvântul asupra cererii privind sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept cu privire la interpretarea dispozițiilor art.12 alin.1-3 din Legea nr.165/2013 coroborate cu dispozițiile art.1, 2, 4-6 , 7 și 11 din Legea nr.165/2013.

Reprezentantul convențional al apelanților reclamânți, solicită sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept cu privire la interpretarea dispozițiilor art.12 alin.1-3 din Legea nr.165/2013 coroborate cu dispozițiile art.1, 2, 4-6 , 7 și 11 din Legea nr.165/2013, având în vedere interpretarea pe care a întâlnit-o în cadrul Tribunalului Constanța în sensul că, în primul rând, reclamantele ar trebui să aștepte soluționarea tuturor cererilor înregistrate la comisia locală la care au depus cererea, dar și la comisiile locale învecinate, numai ulterior finalizării acestei proceduri de reconstituire a dreptului de proprietate în temeiul Legii nr.18/1991 putându-se dispune de către instanță restituirea unui teren în natură la care acestea au dreptul. De asemenea, consideră că și interpretarea art.12 alin.3 din Legea nr.165/2013 de către o parte a instanțelor de judecată, de a respecta ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire și în cazul judecării plângerii potrivit art.11 din Legea nr.165/2013 este neconstituțională și eronată. Pentru sesizarea ÎCCJ se mai referă și la interpretarea eronată a dispozițiilor art.12 alin.2 din Legea nr.165/2013, în sensul că autoritățile locale competente din fiecare unitate administrativ teritorială nu sunt obligate să depună demersuri pentru a schimba categoria de folosință a terenului izlaz pentru ca, în baza dispozițiilor art.12 alin.1 lit.d și art.12 alin.2 și terenurile din izlaz să poată fi propuse spre reconstituire persoanelor îndreptățite.

TRIBUNALUL

Pentru a da posibilitatea părților să depună la dosar concluzii scrise, în temeiul dispozițiilor art.396 alin.1 Cod procedură civilă,

DISPUNE:

Amână pronunțarea la data de X
Pronunțată în ședință publică azi, X.

PREȘEDINTE,
X

JUDECĂTOR,
X

GREFIER,
X

Dosar nr.X

TRIBUNALUL CONSTANȚA
SECȚIA I CIVILĂ
ÎNCHEIERE
Ședința publică de la X
Completul compus din:
PREȘEDINTE – X
JUDECĂTOR - X
GREFIER – X

S-a luat în examinare apelul civil formulat de apelanții reclamanți X, toți cu domiciliul ales în X, împotriva sentinței civile nr.X pronunțată de Judecătoria X în dosarul civil nr.X, în contradictoriu cu intimații pârâți X, cu sediul în X și X.

Dezbaterile asupra cererii privind sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție au avut loc în ședința publică din data de X, când instanța, pentru a da posibilitatea părților să depună la dosar concluzii scrise, a amânat pronunțarea la data de X, când a pronunțat următoarea încheiere:

TRIBUNALUL

Asupra sesizării în temeiul disp. art.519 C.pr.civ.:

I. Expunerea succintă a procesului

Prin cererea înregistrată pe rolul Judecătoriei X sub nr.X din X reclamantele X, în contradictoriu cu pârâtele X, au solicitat:

-obligarea pârâtei X să pună în posesie reclamantele asupra suprafeței de 50 ha teren arabil în vederea reconstituirii dreptului de proprietate, să întocmească și să înainteze documentația către X, în vederea eliberării titlului de proprietate privind suprafața de 50 ha teren arabil (după autor X);

-obligarea pârâtei X să emită, în baza art.36 din H.G. nr.890/2005, titlul de proprietate pentru suprafața de teren arabil de 50 ha, la care sunt îndreptățite reclamantele, ca moștenitoare ale autorului X

-constatarea calității reclamantei X, moștenitoare a tatălui său X, acesta din urmă fiind cotitular al notificării depuse în temeiul Legii nr. 169/04.11.1997, de persoană îndreptățită la reconstituirea dreptului de proprietate, conform art.13 din Legea nr.18/1991;

-în subsidiar, în cazul în care pe raza teritorială a comunei X nu mai există teren disponibil, în baza art.12 din Legea nr.165/2013 să se dispună obligarea X să pună în posesie reclamantele în vederea restituirii dreptului de proprietate, să întocmească și să înainteze documentația X, pentru eliberarea titlului de proprietate asupra suprafeței de 50 ha teren arabil, pe un teren aflat în raza localităților învecinate;

-obligarea pârâtelor, în solidar, la plata cheltuielilor de judecată.

În motivarea în fapt a cererii, s-a arătat că din terenul ce a aparținut autorului reclamanților X, ca urmare a apariției Legii nr.18/1991 s-a reconstituit suprafața de 10 ha, aceasta fiind suprafața maximă admisă în forma inițială a legii.

Ulterior, în anul 1998, în baza Legii nr.169/1997 care modificase Legea nr.18/1991, reclamanții au formulat cerere prin care au solicitat și diferența de suprafață de 50 ha teren arabil, care li se cuvenea ca moștenitori ai defunctului X. După 6 ani în care nu au primit niciun răspuns, Primăria X le-a eliberat adeverința nr.X prin care se recunoștea dreptul lor de proprietate asupra suprafeței de teren arabil de 50 ha. Tot în această adeverință se arată că nu le va fi restituită suprafața de teren în natură, ci le vor fi acordate despăgubiri conform Legii

nr.1/2000. De asemenea, s-a mai arătat că pe această adeverință figurau încă persoanele semnate ale cererii inițiale cu nr.165/08.01.1998, respectiv X. Din cauză că timp de 20 de ani cererea lor nu a fost soluționată, deși dreptul lor a fost recunoscut de pârâte, persoanele semnate ale cererii în anul 1998 nu au mai apucat să vadă soluționată cererea, neprimind nici teren, nici despăgubiri pentru acest teren.

Astfel, în prezent, moștenitoarea lui X este fiica sa X, moștenitoarele lui X sunt X și fiica sa, X, moștenitoarea lui X este X(fiică), aceasta fiind singura dintre cei doi copii ai săi care este interesată de teren, iar pentru X nu au putut identifica moștenitoarea, fiica sa decedând în Canada și neexistând alte informații despre aceasta.

Au apreciat reclamantele culpa pârâtei X ca fiind clară, aceasta nu a dat nicio explicație pentru faptul că, după 20 de ani, terenul care trebuia să le fie retrocedat în natură nu mai există. Mai mult, în prezent, ca urmare a apariției Legii nr.165/2013, există teren disponibil care poate fi restituit, nemaifiind nevoie să fie oferite despăgubiri.

În privința capătului trei de cerere, prin care se solicită constatarea calității reclamantei X, moștenitoare a tatălui său X, acesta din urmă fiind cotitular al notificării depuse în temeiul Legii nr.169/04.11.1997, de persoană îndreptățită la reconstituirea dreptului de proprietate conform art.13 din Legea nr.18/1991, s-au menționat următoarele:

Potrivit art.13 din Legea nr.18/1991, s-a dovedit calitatea de moștenitoare a doamnei X prezentând certificatul de naștere, certificatul de căsătorie și declarația notarială de acceptare a succesiunii defunctului, prin atașarea acestor documente la notificarea nr.X. Astfel, dovada poate fi făcută și prin probe potrivit art.13 din lege, deci inclusiv prin prezentarea actelor de stare civilă, întrucât într-un certificat de moștenitor nu poate fi trecută o suprafață de teren care nu a fost retrocedată defunctului cât timp a trăit.

Toate actele solicitate și resolicitate de către pârâta X sunt doar o modalitate de a tergiversa soluționarea cererii, toate actele necesare soluționării cererii fiind depuse încă din anul 1998.

Potrivit dispozițiilor legale prevăzute de H.G. nr.890/2005, pârâta X are ca atribuții, potrivit art.5 lit.h)-i), punerea în posesie, prin delimitare în teren, a persoanelor îndreptățite, întocmirea și înaintarea documentației pentru ca pârâta X să poată emite, potrivit art.36 din H.G. nr.890/2005, titlul de proprietate asupra terenului cu privire la care va fi reconstituit dreptul de proprietate.

Având în vedere documentele existente la dosarul întocmit în urma cererii de reconstituire a dreptului de proprietate asupra suprafeței de teren de 50 ha ce a aparținut autorului lor X, reclamantele au considerat că îndeplinesc toate condițiile legale pentru ca pârâtele să le pună în posesie pe acest teren și să elibereze titlul de proprietate.

În drept, s-au indicat dispozițiile art.H.G. nr.890/2005, ale Legii nr.1/2000, ale Legii nr.18/1991 astfel cum a fost modificată prin Legea nr.169/1997, ale Legii nr.165/2013, dar și dispozițiile art.451-453 Cod procedură civilă.

În dovedirea acțiunii, au solicitat proba cu înscrisuri, interogatoriu, expertiză topografică și orice alte probe care ar rezulta din dezbateri.

Pârâtele Comisia Locală de fond funciar X și Comisia Județeană pentru stabilirea dreptului de proprietate asupra terenurilor X nu au depus întâmpinare și nu au formulat apărări.

Sub aspectul probatoriului, conform art.258 Cod procedură civilă prima instanță a administrat proba cu înscrisurile depuse la dosarul cauzei, proba cu interogatoriul pârâtei Comisia locală de fond funciar a comunei X și proba cu expertiza tehnică judiciară imobiliară, având ca obiectiv identificarea unui teren arabil în suprafață de 50 ha, la care sunt îndreptățite reclamantele, din lista cu terenuri pusă la dispoziție de Comisia locală de fond funciar a comunei X.

Prin sentința civilă nr.X, Judecătoria X a respins acțiunea ca nefondată.

Pentru a pronunța a această soluție, prima instanță a reținut că prin cererea înregistrată sub nr.X la Comisia locală de fond funciar a comunei X, numitul X, fiului numitului X, a formulat cerere de reconstituire a dreptului de proprietate asupra terenului în suprafață de 2,5 ha.

Deși în înscrisurile înaintate de Comisia locală de fond funciar a comunei X nu a fost identificată și o altă cerere pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra unei suprafețe de 50 ha teren, rezultă că la nivelul Comisiei Locale de fond funciar X a fost recunoscută calitatea de persoane îndreptățite a numiților: X, în calitate de moștenitori ai autorului X, la reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenului în suprafață de 50 ha, reclamantii fiind astfel înscrși în tabelul complet cu lista cererilor nesoluționate în conformitate cu prevederile Legii nr.165/2013, înaintată cu adresa nr. X Instituției Prefectului Județului X, la nr.crt.27, cu cererea nr.X.

Conform situației terenurilor care constituie rezerva Comisiei Locale de fond funciar a comunei Pantelimon, întocmită la data de X conform Legii nr.165/2013, comisia locală are la dispoziție o rezervă retrocedabilă în suprafață de 179,3007 ha.

Potrivit situației centralizatoare cu cererile nesoluționate în conformitate cu prevederile Legii nr.165/2013, pentru soluționarea tuturor cererilor în modalitatea reconstituirii în natură, este necesară o suprafață mai mare de teren decât cea aflată în rezerva comisiei, cea disponibilă fiind suficientă pentru soluționarea cererilor din tabelul cu cererile nesoluționate până la nr. crt.19.

Cu adresa nr.X Comisia Locală de Fond Funciar X a comunicat instanței faptul că dosarul reclamanților nu se încadrează pentru restituirea terenului fizic, deoarece în tabelul centralizator privind cererile nesoluționate în conformitate cu prevederile Legii nr.165/2013 figurează la poziția nr.X, iar pentru punerea în posesie se încadrează doar primele X poziții. De asemenea, a învederat că, dacă acest dosar va fi completat cu documentele solicitate de către Comisia locală de fond funciar X, va fi înaintat către A.N.R.P. București pentru despăgubiri.

Prin răspunsul la interogatoriul propus de reclamant, depus de pârâta Comisia Locală de Fond Funciar X la dosarul cauzei, se contestă susținerile reclamanților în sensul că există teren care ar putea fi atribuit reclamanților, în compensare.

La cererea reclamanților, prin raportul de expertiză tehnică judiciară topografică efectuat în cauză de expertul tehnic judiciar X, a fost identificată o suprafață de 50 ha teren la care sunt îndreptății reclamanții, din cele care se regăsesc în situația terenurilor care constituie rezerva Comisiei Locale de fond funciar X.

Art.3 alin.3 și 4 din Legea nr.1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr.18/1991 și ale Legii nr.169/1997, stabilește posibilitatea reconstituirii dreptului de proprietate pentru diferența dintre suprafața de 10 ha de familie și cea adusă în cooperativa agricolă de producție sau preluată prin legi speciale ori în orice mod de la membrii cooperatori, dar nu mai mult de 50 ha de proprietar deposedat; în situația în care nu se poate face reconstituirea dreptului de proprietate integral, în condițiile alin.(2), se vor acorda despăgubiri pentru diferența de teren neretrocedată.

Obiectul prezentului litigiu îl reprezintă obligarea pârâtelor la reconstituirea dreptului de proprietate al reclamanților pentru suprafața de teren de 50 ha, de pe urma autorului lor, X, în natură. Cererea reclamanților de reconstituire a dreptului de proprietate de pe urma autorului X a intrat sub incidența art.4 din Legea nr.165/2013, cererea fiind apreciată de comisia locală ca fiind formulată și depusă în termen legal, însă nesoluționată până la data intrării în vigoare a legii anterior menționate.

În cauza dedusă judecătii, reclamantele sunt titularele unor măsuri reparatorii cu privire la terenul în suprafață de 50 ha, de pe urma autorului X, fiind înscrise în tabelul

centralizator privind cererile nesoluționate în conformitate cu prevederile Legii nr.165/2013 la poziția nr.X.

Conform art.12 alin.(3) din Legea nr.165/2013, „Atribuirea terenurilor de către comisia locală se face în ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire, cu respectarea strictă a ordinii categoriilor de teren prevăzute la alin.(1). Fostul proprietar sau moștenitorii acestuia pot refuza terenul din rezerva comisiei locale de fond funciar sau din izlazul comunal, propus în vederea restituirii”.

Din probele administrate în cauză, rezultă că la nivelul comunei X, suprafața de teren aflată în rezerva comisiei locale permite reconstituirea, în natură, a dreptului de proprietate doar pentru persoanele îndreptățite la aceasta, înscrise în tabelul cu cererile nesoluționate, până la poziția nr.X, inclusiv.

Or, reclamantele se află la poziția nr.X din acest tabel, astfel că cererea acestora de reconstituire în natură a dreptului de proprietate nu este întemeiată.

Împrejurarea că prin raportul de expertiză efectuat în cauză, la cererea reclamantelor, expertul a identificat o suprafață de 50 ha teren în parcelele care se regăsesc în situația terenurilor care constituie rezerva Comisiei Locale de fond funciar X, nu poate conduce la soluționarea acțiunii în sensul solicitat de reclamante, întrucât s-ar încălca flagrant prevederile art.12 alin.(3) din Legea nr.165/2013, în condițiile în care legiuitorul a impus atribuirea terenurilor strict în ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire.

În ceea ce privește solicitarea de constatare a calității reclamantei X, moștenitoare a tatălui său X, acesta din urmă fiind cotitular al notificării depuse în temeiul Legii nr.169/04.11.1997, de persoană îndreptățită la reconstituirea dreptului de proprietate, conform art.13 din Legea nr.18/1991, instanța a reținut că cererea de reconstituire a dreptului de proprietate înregistrată sub nr.X la Comisia locală de fond funciar X a fost formulată de numitul X (tatăl reclamantei X), care a decedat ulterior formulării cererii, respectiv la X. Până în prezent, succesiunea acestuia nu a fost dezbătută, iar numitul X este înscris printre persoanele îndreptățite la reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenului, în tabelul cu cererile nesoluționate.

Conform art.13 alin.(1) din Legea nr.18/1991, în cadrul procedurii de reconstituire a dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, calitatea de moștenitor se stabilește pe baza certificatului de moștenitor sau a hotărârii judecătorești definitive ori, în lipsa acestora, prin orice probe din care rezultă acceptarea moștenirii, iar moștenitorii care nu-și pot dovedi această calitate, întrucât terenurile nu s-au găsit în circuitul civil, sunt socotiți repuși de drept în termenul de acceptare cu privire la cota ce li se cuvine din terenurile ce au aparținut autorului lor.

Potrivit art.13 alin.(3) din același act normativ, titlul de proprietate se emite cu privire la suprafața de teren determinată pe numele tuturor moștenitorilor, urmând ca ei să procedeze potrivit dreptului comun.

În cauză, reconstituirea se face de pe urma numitului X, autorul reclamantei, numitul X, fiind - la rândul lui - un moștenitor al acestuia și titularul cererii de reconstituire.

De asemenea, calitatea autorului reclamantei, numitul X, de moștenitor al persoanei îndreptățite X, a fost recunoscută de comisia locală de fond funciar anterior intrării în vigoare a Legii nr.165/2013.

În consecință, instanța nu poate fi investită, în această procedură și în acest cadru procesual, cu o solicitare de dezbateră succesorală, în urma căreia se stabilească calitatea reclamantei X de unică moștenitoare a tatălui său, X.

De altfel, în opinia instanței, art.13 din Legea nr.18/1991 se aplică titularilor cererilor de reconstituire la momentul formulării cererilor în acest sens, și nu la persoanele aflate în situația reclamantei.

Cu referire la cererea accesorie a reclamantelor de obligare a pârâtelor la plata cheltuielilor de judecată, potrivit art.453 alin.1 Cod procedură civilă, „Partea care pierde

procesul va fi obligată, la cererea părții care a câștigat, să îi plătească acesteia cheltuieli de judecată”. Or, în cauză, reclamantele nu au câștigat procesul, acțiunea acestora fiind respinsă în întregime, motiv pentru care nu sunt îndreptățite la recuperarea cheltuielilor de judecată efectuate în cauză.

Împotriva acestei hotărâri, reclamantele au declarat în termen legal apel.

În motivarea cererii de apel, au aratat ca, desi rezerva de teren comunicata de Comisia Locala pentru Stabilirea Dreptului de Proprietate Privatei asupra Terenurilor X ar fi de 179,3007 ha, niciuna dintre parate nu a depus lista cu cererile nesolutionate in intregime pentru a se putea verifica daca, intr-adevar, persoanele inscrise inaintea reclamantelor ar fi epuizat rezerva de teren. Ulterior emiterii unei adrese de catre instanta de judecata, s-a mentionat prin adresa Primariei com. X nr.X ca, de fapt din primele X persoane indreptatite trecute pe lista cu cererile nesolutionate in conformitate cu prevederile Legii nr.165/2013 nu a fost solutionat niciun dosar timp de mai mult de 20 de ani!

Din lista cu cererile nesolutionate in conformitate cu prevederile Legii nr.165/2013 depusa partial de Comisia Judeteana, rezulta ca doar la aproximativ 74 ha teren arabil ar fi indreptatite persoanele de la pozitiile 1-8 si 25-26 din lista, celelalte pozitii lipsind. Instanta de fond nu a avut deci cum sa verifice si nici nu a verificat daca persoanele de pe lista sunt indreptatite sa le fie reconstituite suprafetele de teren mentionate, nefiind reala constatarea instantei in sensul ca nu ar mai exista teren disponibil pentru apelante din rezerva Comisiei Locale.

A fost invocat in mod eronat raspunsul la interogatoriu al paratei Comisia Locala, desi in fapt, potrivit mentiunilor din incheierea de sedinta instanta a facut aplicatia dispozitiilor art.358 Cod pr.civ. fata de neraspunderea la interogatoriu de catre Comisia Locala in termenul stabilit de instanta. Astfel cum rezulta din actele de la dosar, desi interogatoriul a fost comunicat inainte de primul termen de judecata odata cu actiunea catre Comisia Locala, raspunsul la interogatoriu a venit la data de X, adica la mai mult de 6 luni de la inceperea procesului si la al saselea termen de judecata, tardiv bineinteles chiar si fata de a doua comunicare a interogatoriului dispusa la termenul din data de X (nici la termenul din X raspunsul la interogatoriu nefiind depus).

Chiar instanta de fond se contrazice avand in vedere ca, desi arata ca nu ar mai exista teren care ar putea fi atribuit reclamantilor (pag.4 par.3 din hotarare), in paragraful imediat urmator constata ca "prin raportul de expertiza tehnica judiciara topografica efectuat in cauza de expertul tehnic judiciar X a fost identificata o suprafata de 50 ha teren la care sunt indreptatiti reclamantii, din cele care se regasesc in situatia terenurilor care constituie rezerva Comisiei Locale de fond funciar. In concluzie, a fost identificat terenul la care sunt indreptatite reclamantele, dar cu toate acestea instanta de fond nu a aplicat dispozitiile imperative ale art.1 si urmatoarele din Legea nr.165/2013 privind masurile pentru finalizarea procesului de restituire, conform carora "Imobilele preluate in mod abuziv in perioada regimului comunist se restituie in natura" (art.1 alin.1 Legea nr.165/2013).

Prima instanta a retinut doar in parte prevederile Legii nr.165/2013, respectiv dispozitiile art.12 alin.3 din Legea 165/2013, fara a corobora aceste prevederi cu dispozitiile art.1 alin.1, ale art.6 alin.2, art.7 alin.2, art.11 alin.1 si alin.2, art.12 alin.1-2, art.14 din Legea nr.165/2013. Astfel, instanta de fond a considerat in mod eronat ca nu mai exista teren disponibil, desi din expertiza si din situatia terenurilor depusa de Comisia Locala rezulta ca exista teren disponibil.

Prima instanta a retinut eronat ca trebuie respectata ordinea de inregistrare a cererilor initiale de restituire potrivit art.12 alin.3 din Legea nr.165/2013, fara a observa ca potrivit dispozitiilor art.1 si art.11 alin.2 din Legea nr.165/2013, conform carora in cazul in care nu au fost solutionate toate cererile de restituire, se poate formula plangere la Judecatorie, procedura administrativa urmata anterior nemaifiind deci obligatorie si nici consimtamantul Comisiei Locale sau ordinea stabilita de Comisia Locala, care ajunge sa isi invoce propria culpa.

Instanta de fond nu trebuia sa se comporte ca un agent constatator, care sa constate, ca si parata comisia locala, ca nu mai exista teren pentru reclamante, desi nici macar rezerva de teren nu a fost epuizata, nemaivorbind ca, si daca era epuizata, trebuia sa se retrocedeze un teren in ordinea prevazuta la art.12 alin.1 lit.a)-d) (terenuri rezerva, terenuri trecute in proprietatea privata din localitate sau din localitatile invecinate, izlaz).

Au considerat ca in mod eronat instanța de fond nu a dat eficienta dispozitiilor art.1 alin.1 din Legea nr.165/2013 si art.11 alin.2 din Legea nr.165/2013 si a Deciziei nr.44/31.01.2017 a Curtii Constitutionale a Romaniei, prin care s-a aratat: "39. Cat priveste rezonabilitatea termenului, Curtea subliniaza ca aceasta nu mai poate fi sustinuta in conditiile prorogarii successive, pentru a doua oara, prin interventii legislative intempestive ale Guvernului, a termenului care, in redactarea originara a Legii nr.165/2013, era fixat pentru 1 ianuarie 2016".

Mai mult, prevederile legale amintite trebuie coroborate cu dispozitiile art.7 alin.2 din Legea nr.165/2013, prin care se arata ca dispozitiile alin.1 nu sunt aplicabile in cazul hotararilor judecatoresti, un argument in plus pentru a nu se aplica regulile de la faza administrativa in judecarea unei plangeri formulate tocmai pentru ca nu a fost efectuata procedura administrativa.

Conform primei instante, Legea nr.165/2013 ar trebui interpretata in sensul ca, si in faza procedurii plangerii la Judecatorie impotriva refuzului de solutionare a cererii, reclamantii ar trebui sa astepte tot finalizarea procedurii administrative pentru a sti daca a mai ramas teren in rezerva si, de asemenea, sa ignore prevederile legate privind celelalte categorii de teren ce pot fi oferite in compensare prevazute la art.12 lit.b)-d) din Legea nr.165/2013. Problema care apare intr-o astfel de interpretare este, bineinteles, negarea liberului acces la justitie, dar si faptul ca in ritmul de solutionare a cererilor de catre parata Comisia Locala X (nicio cerere solutionata timp de 21 de ani!) reclamantele nu vor putea sa beneficieze de prevederile Legii nr.165/2013 si ale Legii nr.18/1991 niciodata.

Nu s-a putut verifica de catre instanța de fond sau de catre apelante daca persoanele care au facut cereri inaintea acestora erau indreptatite la terenul pe care l-au solicitat, tot din culpa Comisiei Locale X neputandu-se verifica situatia persoanelor care ar avea prioritate fata de apelante, Comisia Locala nesolutionand nicio cerere din cele X cereri depuse inaintea apelantelor di neinaintand nicio cerere catre Comisia Judeteana pentru validare. Astfel, se pune intrebarea legitima: Daca parata Comisia Locala nu a trimis nici macar un dosar la Comisia Judeteana pentru validare, de unde concluzia instantei de fond ca acele persoane sunt indreptatite sa li se atribuiască terenul din rezerva inaintea apelantelor? Faptul ca se depune o cerere mai repede ca alte persoane, nu inseamna ca ai dreptul la teren, cum eronat interpreteaza instanța de fond, urmand ca fiecare dosar in parte sa fie verificat pentru a se constata daca exista dovada ca autorii petentilor au avut in proprietate terenul solicitat a fi retrocedat.

In privinta celui de-al treilea motiv de apel, au considerat ca in mod eronat prima instanța a respins cererea de constatare a calitatii reclamantei X de persoana indreptatita la reconstituirea dreptului de proprietate. Tot din culpa paratelor si din cauza ca cererea reclamantelor nu a fost analizata timp de 21 de ani, in acest timp au decedat toti semnatarii cererii, motiv pentru Comisia Locala sa solicite sa faca dovada ca sunt mostenitoarele primilor petenti. Instanta de fond nu a observat ca nu s-a solicitat dezbaterea succesorală, ci doar sa se recunoasca faptul ca reclamanta X este si ea succesoarea tatalui sau X si, deci, persoana indreptatita. Nu s-au facut niciodata in actiune precizari cu privire la succesiuni sau cote succesoriale, aceasta problema nefiind de competenta celor doua Comisii.

Titlul de proprietate trebuie sa cuprinda, ca orice titlu, doar persoanele indreptatite, respectiv persoanele care au facut dovada ca sunt succesoarele autorului comun care a avut in proprietate terenul ce trebuie retrocedat, potrivit dispozitiilor art.13 alin.1-3 din Legea nr.18/1991. Potrivit art.13 alin.3 din Legea nr.18/1991: „Titlul de proprietate se emite cu

privire la suprafata de teren determinata pe numele tuturor mostenitorilor, urmand ca ei sa procedeze potrivit dreptului comun". Astfel, faptul ca potrivit art.13 alin.2 din Legea nr.18/1991 a fost dovedita calitatea de mostenitoare a d-nei X, prezentand certificatul sau de nastere, certificatul de casatorie si declaratia notariala de acceptare a succesiunii defunctului sau tata X, prin atasarea acestor documente la notificarea nr.X nu inseamna ca se solicita dezbaterea succesiunii defunctului X (tatal reclamantei) sau autorului comun X (bunicul reclamantelor).

Urmare a restituirii suprafetei de teren la care reclamantele sunt indreptatite, avand in vedere ca sunt urmasile autorului comun X, se va emite un singur titlu de proprietate, reclamantele urmand sa faca partajul terenului conform dispozitiilor dreptului comun in functie de dreptul fiecareia. Dovada calitatii de persoana indreptatita, respectiv de mostenitor al autorului in proprietatea caruia s-a aflat terenul la momentul colectivizarii, poate fi facuta si prin alte probe potrivit art.13 din Lege, deci inclusiv prin prezentarea actelor de stare civila, intr-un certificat de mostenitor oricum neputand fi trecuta o suprafata de teren care nu a fost retrocedata defunctului cat timp a trait. Reclamanta a dovedit ca a acceptat succesiunea defunctului sau tata prin declaratia notariala de acceptare a succesiunii defunctului X, depusa la dosarul Comisiei Locale de Fond Funciar X odata cu notificarea nr.X, primirea acestor acte nefiind negata de parate si fiind dovedita prin insasi depunerea odata cu dosarul Comisiei Locale la dosarul instantei.

In privinta capatului subsidiar, prin care s-a solicitat, in cazul in care pe raza teritoriala a Comunei X nu mai exista teren disponibil, in baza art.12 din Legea nr.165/2013 sa se dispuna obligarea Comisiei Locale de Fond Funciar a Comunei X sa puna in posesie apelantele-reclamante in vederea reconstituirii dreptului de proprietate, sa intocmeasca si sa inainteze documentatia Comisiei Judetene pentru Stabilirea Dreptului de Proprietate asupra Terenurilor X pentru eliberarea titlului de proprietate asupra suprafetei de 50 ha teren arabil, pe un teren aflat pe raza localitatilor invecinate, instanta de fond nu s-a pronuntat, desi potrivit dispozitiilor art.12 lit.b)-d) era obligata sa verifice daca, in cazul in care ar fi constatat ca rezerva este epuizata, se pot identifica terenuri pe raza localitatilor invecinate sau in izlazul Comunei X.

Conform prevederilor art.12 din Legea nr.165/2013 procesul de restituire nu se opreste in cazul in care nu mai exista teren disponibil la nivelul Comisiei Locale competente.

Astfel, potrivit art.12 din Legea nr.165/2013: "(1) In situatia in care restituirea terenurilor agricole pe vechile amplasamente nu este posibila, dupa validarea intinderii dreptului lor de proprietate de catre comisiile judetene de fond funciar (...), fostului proprietar sau mostenitorilor acestuia li se atribuie un teren pe un alt amplasament, in urmatoarea ordine:

a) Pe terenurile din rezerva comisiei locale de fond funciar ;

b) Pe terenurile proprietate publica trecute, in conditiile legii, in proprietatea privata a statului, sau pe terenurile proprietate privata a statului, care au fost administrate pe raza unitatii administrativ —teritoriale de institute, statiuni (...);

c) Pe terenurile proprietate publica trecute, in conditiile legii, in proprietatea privata a statului, sau pe terenurile proprietate privata a statului, care au fost administrate de institute, de statiuni de cercetare ori de institutii publice pe raza localitatilor invecinate, aflate in acelasi judet ;

d) Pe terenurile ocupate de izlazuri".

De asemenea, potrivit dispozitiilor art.14 din Legea nr.165/2013 „In situatia in care terenul destinat restituirii este pus la dispozitie pe raza unei alte unitati administrativ teritoriale decat cea notificata, punerea in posesie se face de catre comisia locala la care proprietarul sau mostenitorii acestuia au depus cererea de reconstituire a dreptului de proprietate potrivit art.9 alin.3 din Legea nr.18/1991, (...) cu informarea comisiei locale din unitatea administrativ teritoriala respectiva”.

Astfel, chiar dacă nu mai exista teren disponibil pe raza Comisiei Locale X, aceasta putea să propună restituirea terenului la care erau îndreptăţite reclamantele pe terenurile proprietate publică trecute, în condiţiile legii, în proprietatea privată a statului, sau pe terenurile proprietate privată a statului, care au fost administrate de institute, de staţiuni de cercetare ori de instituţii publice pe raza localităţilor învecinate, aflate în acelaşi judeţ, potrivit art.12 alin.1 lit.c) din Legea nr.165/2013 sau pe izlazul Comunei Pantelimon.

În drept, au invocat disp. art.466-482 Cod pr.civ., dispoziţiile art.1, 6, 7, 11, 12 şi 14 din Legea nr.165/2013, Legea nr.18/1991.

Intimata pârâtă Comisia locală de fond funciar X a formulat *întâmpinare*, prin care a solicitat respingerea apelului ca nefondat. A susţinut că motivele de apel divaghează mult de la natura cauzei. Apelantele tind să eludeze efectiv ordinea de soluţionare a cererilor de reconstituire şi dispoziţiile Legii nr.165/2013, care reglementează anumite proceduri ce trebuie urmate de către comisiile de fond funciar. A invocat în drept disp. art.204-205 C.pr.civ.

II. Cererea de sesizare a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi punctele de vedere ale părţilor

Prin cererea formulată la data de X, apelantele reclamante au solicitat sesizarea Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie cu privire la interpretarea disp. art.12 alin.1-3 corob. cu art.1, 2, 4-6 din Legea nr.165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România.

Astfel, consideră că este neconformă cu spiritul şi litera Legii nr.165/2013, dar şi neconstituţională, interpretarea potrivit căreia reclamantele trebuie să aştepte soluţionarea tuturor cererilor înregistrate la Comisia Locală la care au depus cererea, dar şi la Comisiile Locale învecinate, numai ulterior finalizării procedurii de reconstituire a dreptului de proprietate în temeiul Legii nr.18/1991 putându-se dispune de către instanţa restituirea unui teren în natură la care acestea au dreptul.

De asemenea, este eronată şi neconstituţională şi interpretarea dispoziţiilor art.12 alin.3 din Legea nr.165/2013, în sensul că produc efecte şi în faţa instanţei de judecată investită cu plângere împotriva refuzului de soluţionare a cererii de restituire, instanţa având obligaţia să respecte ordinea de înregistrare a cererilor iniţiale de restituire şi în cazul judecării plângerii potrivit art.11 din Legea 165/2013.

Totodată, este eronată interpretarea dispoziţiilor art.12 alin.2 din Legea nr.165/2013 în sensul în care autorităţile locale competente din fiecare unitate administrativ teritorială nu sunt obligate să depună demersuri pentru a schimba categoria de folosinţă a terenului izlaz pentru ca, în baza dispoziţiilor art.12 alin.1 lit.d) şi art.12 alin.2, şi terenuri din izlaz să poată fi propuse spre reconstituire persoanelor îndreptăţite, ca şi interpretarea conform cu care instanţele de judecată nu pot obliga Comisiile Locale şi Comisiile Judeţene la atribuirea unui teren în compensare pe izlaz chiar în lipsa avizului Ministerului Agriculturii şi acordului cetăţenilor, în cazul în care nu există dovezi de depunere de demersuri în acest sens de către Comisia Locală şi de cea Judeţeană de fond funciar.

Nu se poate pretinde Comisiilor locale învecinate să răspundă mai întâi dacă au finalizat procedura de reconstituire a dreptului de proprietate în temeiul Legii nr.18/1991 şi, dacă au finalizat procedura, dacă mai există teren disponibil pentru a fi acordat apelantei.

Prin această interpretare se neagă dreptul reclamantelor de a putea sesiza instanţa de judecată cu plângere atunci când procedura administrativă prevăzută de Legea nr.165/2013 nu a fost urmată, instanţa condiţionând soluţionarea în natură a plângerii şi acordarea unui teren, de finalizarea procedurii administrative reclamate.

În acord cu prevederile art.1 şi art.2 lit.a din Legea nr. 165/2013 şi cu principiul prevalenţei restituirii în natură, instanţa de judecată trebuie să dispună în cazul nesoluţionării unei cereri de către Comisia Locală admiterea cererii în cazul în care persoana este

îndreptățită și obligarea Comisiei Locale la punerea în posesie pe un teren prevăzut la art.12 alin.1 lit.a)-d) din Legea 165/2013.

Interpretarea instanțelor de judecată care consideră că mai întâi trebuie finalizat procesul de restituire administrativ, care este chiar cauza formulării plângerii de către reclamant și cauzată de nesoluționarea cererilor, duce la lipsirea de substanță a prevederilor legale ale art.11 din Legea nr.165/2013.

Totodată, această interpretare duce la încălcarea accesului liber la justiție prevăzut de dispozițiile art.21 din Constituție și de art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, prin această interpretare instanța de judecată condiționând judecarea cauzei de soluționarea administrativă a cererii.

Potrivit dispozițiilor art.12 alin.3 din Legea nr.165/2013 - "Atribuirea terenurilor de către comisia locală se face în ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire".

Acest text de lege este interpretat de unele instanțe de judecată în sensul că, și în procedura plângerii la instanța de judecată îndreptată împotriva nesoluționării în termenul legal al cererilor de restituire, instanța de judecată este obligată să aștepte ca cererile înregistrate la comisiile locale înaintea cererilor reclamantilor să fie soluționate de aceleași comisii care, prin pasivitatea lor, au impus depunerea plângerilor potrivit art.11 din Legea 165/2013.

Cu alte cuvinte, instanțele care interpretează în sensul mai sus menționat prevederile Legii nr.165/2013 lipsesc de substanță procedura legală a plângerii reglementate de art.11 din Legea nr.165/2013, condiționând ca, înainte de soluționarea pe fond a plângerii, toate cererile înregistrate înaintea cererii reclamantului să fie soluționate de Comisiile locale.

Se interzice deci liberul acces la justiție, care este condiționat de soluționarea administrativă a cererilor înregistrate înaintea cererilor reclamantilor, cereri cu privire la care reclamantii nici măcar nu pot să solicite urgentarea soluționării lor din cauză că nu pot cunoaște dacă acele cereri sunt întemeiate sau nu.

Se încalcă deci, prin interpretarea mai sus menționată, spiritul Legii nr.165/2013 de soluționare a cererilor de restituire conform principiului prevalenței restituirii în natură, alegându-se o interpretare care îl obligă pe reclamant să aștepte un termen neprecizat în care comisiile locale vor soluționa cererile înregistrate înaintea lor.

Un alt aspect privește faptul că, în fapt, unele instanțe judecătorești nu sancționează refuzul Comisiilor Locale de Fond Funciar de a propune, în cazul lipsei de teren disponibil pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor în rezervă sau pe raza localităților învecinate, atribuirea unui teren în compensare pe terenurile ocupate de izlazuri, potrivit art.12 alin.1 lit.d) din Legea nr.165/2013. Astfel, nu sunt puse în aplicare dispozițiile art.12 alin.1-3 din Legea nr.165/2013, în practică neîntâlnindu-se nici măcar încercări de atribuire de terenuri în compensare pe raza izlazurilor, deși Legea nr.165/2013 prevede și această posibilitate.

Interpretarea în sensul neaplicării prevederilor art.12 alin.1 lit.d) și art.12 alin.2 din Legea 165/2013 este eronată, lipsind de substanță și dispozițiile art.11 din Legea nr.165/2013, potrivit cu care persoanele îndreptățite pot formula plângere la instanța de judecată competentă. Faptul că nici măcar în procedura prevăzută de lege de contestare, la instanța de judecată a refuzului autorităților de aplicare a prevederilor legale de la art.12 alin.1 lit.d) și alin.2, nu se poate ajunge la o soluție care să oblige autoritățile locale să respecte prevederile legale, încalcă principiul liberului acces la justiție prevăzut de art. 21 din Constituție.

În concluzie, consideră că este eronată o interpretare a dispozițiilor art.12 alin.2 în sensul în care autoritățile locale competente din fiecare unitate administrativ teritorială nu sunt obligate să depună demersuri pentru a schimba categoria de folosință a terenului izlaz, pentru ca, în baza art.12 alin.1 lit.d și art.12 alin.2 și terenuri din izlaz să poată fi propuse spre reconstituire persoanelor îndreptățite, cu atât mai mult cu cât în unele cazuri în izlaz figurează și terenuri arabile pe lângă pășuni.

Intimatele pârâte nu au formulat nici un punct de vedere.

III. Admisibilitatea procedurii

Potrivit art.519 C.pr.civ.: „Dacă, în cursul judecării, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

Așadar, sunt instituite prin norma citată o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, condiții care se impune a fi întrunite în mod cumulativ, respectiv: existența unei cauze aflate în curs de judecată; instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță; cauza care face obiectul judecării să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza; soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere; chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă; chestiunea de drept nu a făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

În speță, este vorba de un litigiu de fond funciar aflat pe rolul tribunalului; tribunalul judecă în apel în ultimă instanță, conform art.11 alin.2 din Legea nr.165/2013; tribunalul a fost legal investit potrivit art.95 pct.2 C.pr.civ.; de lămurirea chestiunii de drept invocate depinde soluționarea pricinii pe fond, respectiv soluționarea primelor două motive de apel; elementul de noutate este conferit de faptul că problema de drept dedusă judecării este nouă, a devenit frecventă în pricinile de pe rolul instanței, ca urmare a faptului că s-a încheiat procedura de centralizare a terenurilor prevăzută de Legea nr.165/2013 și asupra acesteia ÎCCJ nu a statuat și nu face obiectul unui recurs în interesul legii.

IV. Punctul de vedere al completului de judecată

Dispozițiile art.1, 2, 4 – 6 din Legea nr.165/2013 reglementează măsurile reparatorii ce pot fi acordate persoanelor îndreptățite, consacrand prevalența restituirii în natură, iar art.12 reglementează procedura ce trebuie urmată.

La art.12 alin.1 din Legea nr.165/2013 s-a prevăzut că: „ 1)În situația în care restituirea terenurilor agricole pe vechile amplasamente nu este posibilă, după validarea întinderii dreptului lor de proprietate de către comisiile județene de fond funciar, fostului proprietar sau moștenitorilor acestuia li se atribuie un teren pe un alt amplasament, în următoarea ordine: a)pe terenurile din rezerva comisiei locale de fond funciar; b)pe terenurile proprietate publică, trecute, în condițiile legii, în proprietatea privată a statului, sau pe terenurile proprietate privată a statului, care au fost administrate pe raza unității administrativ-teritoriale de instituite, de stațiuni de cercetare ori de alte instituții publice; c)pe terenurile proprietate publică, trecute, în condițiile legii, în proprietatea privată a statului, sau pe terenurile proprietate privată a statului, care au fost administrate de instituite, de stațiuni de cercetare ori de instituții publice pe raza localităților învecinate, aflate în același județ; d)pe terenurile ocupate de izlazuri.

Potrivit alin.2: „Pentru terenurile prevăzute la alin.(1) lit.d), regimul juridic și categoria de folosință se pot schimba numai cu avizul prealabil al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și cu acordul cetățenilor cu drept de vot din unitatea administrativ-teritorială, acord exprimat în urma organizării unui referendum local, potrivit legii, în termenul prevăzut la art.6 alin.(1)”.

Conform alin.3, atribuirea terenurilor de către comisia locală se face în ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire, cu respectarea strictă a ordinii categoriilor de teren

prevăzute la alin.(1). Fostul proprietar sau moștenitorii acestuia pot refuza terenul din rezerva comisiei locale de fond funciar sau din izlazul comunal, propus în vederea restituirii.

Chestiunea care a suscitât discuții, sub un prim aspect, este aceea de a se lămuri dacă, în cazul persoanelor cărora li s-a recunoscut îndreptățirea la reconstituire, fie pe cale administrativă prin înscrierea în Anexa 23 (despăgubiri), fie prin hotărâri judecătorești prin care s-a dispus reconstituirea dreptului de proprietate în baza legilor fondului funciar, în mod generic, fără a se face trimitere, spre exemplu, la un anumit amplasament, trebuie să se respecte ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire sau au prioritate la reconstituirea dreptului de proprietate în natură?

Reclamantelor din cauza de față li s-a recunoscut îndreptățirea la reconstituirea dreptului de proprietate asupra suprafeței de 50 ha teren arabil, prin înscrierea în Anexa X – poz.X, actuala Anexă X, prin acordarea de despăgubiri, astfel cum rezultă în mod expres din cuprinsul adeverinței nr.X eliberată de Primăria com. X, jud. X.

După intrarea în vigoare a Legii nr.165/2013 și întocmirea situației centralizatoare, s-a constatat că la nivelul com. X există o rezervă de teren, pentru care se poate dispune reconstituirea dreptului de proprietate în natură. Ca urmare a prevalenței restituirii în natură, această rezervă de teren urmează a fi acordată persoanelor îndreptățite în ordinea înregistrării cererilor inițiale de restituire; în această procedură sunt cuprinse inclusiv persoanele care au solicitat sau cărora li s-a recunoscut îndreptățirea la despăgubiri.

Apreciem că această interpretare a Comisiei locale de fond funciar X este cea corectă, față de dispozițiile expres ale art.12 alin.3 teza I din Legea nr.165/2013 care prevăd că „atribuirea terenurilor de către comisia locală se face în ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire”.

Apelantele reclamante susțin, în interpretarea disp. art.12 alin.1 și 3, că instanța sesizată trebuie, fie să dispună reconstituirea dreptului de proprietate în natură, constatând că există rezervă de teren potrivit situației centralizatoare, fără să intereseze existența altor cereri de reconstituire ale altor persoane, fie trebuie să analizeze toate cererile înregistrate înaintea cererii lor pentru a constata, în final, dacă rezerva de teren este îndestulătoare pentru soluționarea cererii reclamantelor de restituire în natură.

În aprecierea noastră, instanța investită cu cererea de a obliga comisiile de fond funciar la reconstituirea în natură nu se poate substitui acestor comisii în realizarea atribuțiilor care le revin, cu analiza tuturor celorlalte cereri înregistrate înaintea cererii reclamantului, pentru a constata dacă a fost sau nu epuizată rezerva de teren la nivelul localității respective. Raționamentul este valabil și în ceea ce privește solicitarea de reconstituire în natură din rezerva localităților învecinate, unde, evident, au prioritate persoanele care au deținut teren pe raza acelor localități și, deci, este necesar să se aștepte finalizarea procedurii la nivelul localităților învecinate.

Pe de altă parte, instanța nu poate acorda prioritate la restituirea în natură unei anumite persoane, pentru simplul motiv că s-a adresat justiției, în detrimentul celorlalte persoane care fac obiectul procedurii administrative și așteaptă ordinea de soluționare, pentru că aceasta ar însemna eludarea dispozițiilor art.12 alin.3, citate mai sus.

Ordinea de înregistrare a cererilor inițiale trebuie respectată, în opinia noastră, inclusiv în situația în care cererea nu a fost soluționată în procedura administrativă prin înscrierea în anexe, ci prin hotărâre judecătorească s-a dispus în mod generic reconstituirea dreptului de proprietate, fără indicarea unei anumite modalități de reparație, instanța verificând doar calitatea persoanelor îndreptățite și întinderea dreptului de proprietate.

Alta este însă situația în care prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă s-a dispus reconstituirea dreptului de proprietate în natură, uneori și cu indicarea unui anumit amplasament. În această situație este vorba de executarea hotărârii judecătorești, și nu de eludarea criteriului prevăzut la art.12 alin.3.

În ceea ce privește atribuirea terenului pe un alt amplasament, care nu face parte din rezerva comisiei locale, respectiv pe izlazuri, legea prevede în mod expres la art.12 alin.2 condițiile cumulative în care se poate face reconstituirea în natură: regimul juridic și categoria de folosință se pot schimba numai cu avizul prealabil al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și cu acordul cetățenilor cu drept de vot din unitatea administrativ-teritorială, acord exprimat în urma organizării unui referendum local, potrivit legii.

Practic aceasta este situația când demersurile în acest sens se fac de către autoritățile și comisiile cu atribuții de fond funciar, ca urmare a aprecierii acestora.

Apelantele reclamante susțin, în interpretarea textului art.12 alin.2 din legea nr.165/2013 că, atunci când aceste demersuri lipsesc și nu mai există rezervă de teren la dispoziția comisiei locale de fond funciar, instanța de judecată poate obliga comisia locală și comisia județeană la atribuirea unui teren în compensare pe izlaz.

În aprecierea completului de judecată, această interpretare nu poate fi reținută, deoarece ar conduce la eludarea unor dispoziții legale.

Pe de o parte, este instituită prin lege o ordine a terenurilor ce pot fi acordate în compensare, astfel că nu poate fi luată în discuție acordarea terenului pe izlaz de la art.12 alin.1 pct.d, cu nesocotirea pct.b și pct.c care au ca obiect alte terenuri ce au prioritate la restituire înaintea izlazului.

Pe de altă parte, apreciem că este necesară finalizarea procedurii de restituire în natură a terenului din rezerva comisiei locale, dar și realizarea unei evaluări a situației terenurilor existente potrivit art.12 alin.1 lit.b, c, d și a necesarului de teren potrivit cererilor rămase de soluționat, prerogative care aparțin autorităților administrative locale. Numai după o astfel de analiză, autoritățile competente pot solicita avizul prealabil al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și pot hotărî organizarea unui referendum local pentru schimbarea regimului juridic și a categoriei de folosință a izlazului.

Pentru considerentele expuse, apreciind că sunt îndeplinite toate condițiile prevăzute de lege, tribunalul va dispune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prelabile cu privire la următoarele chestiuni de drept:

„Dacă, în interpretarea disp. art.12 alin.1-3 corob. cu art.1, 2, 4-6 din Legea nr.165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România:

I. În cazul persoanelor cărora li s-a recunoscut îndreptățirea la reconstituire, dar nu se dispune reconstituirea pe un anume amplasament, trebuie să se respecte ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire sau au prioritate la reconstituirea dreptului de proprietate în natură?

II. Instanța de judecată poate obliga comisia locală și comisia județeană la atribuirea unui teren în compensare pe izlaz, chiar în lipsa avizului Ministerului Agriculturii și acordului cetățenilor, în cazul în care nu există dovezi de depunere a demersurilor în acest sens de către comisiile de fond funciar?”

Totodată, se va dispune suspendarea judecării în temeiul disp. art.520 alin.2 C.pr.civ.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
DISPUNE :**

Admite cererea.

Dispune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prelabile cu privire la următoarea chestiune de drept:

„Dacă, în interpretarea disp. art.12 alin.1-3 corob. cu art.1, 2, 4-6 din Legea nr.165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România:

I. În cazul persoanelor care au obținut hotărâri judecătorești privind reconstituirea dreptului de proprietate în baza legilor fondului funciar, prin care se recunoaște îndreptățirea la reconstituire, dar nu se dispune reconstituirea pe un anumit amplasament, trebuie să se respecte ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire sau au prioritate la reconstituirea dreptului de proprietate în natură?

II. Instanța de judecată poate obliga comisia locală și comisia județeană la atribuirea unui teren în compensare pe izlaz, chiar în lipsa avizului Ministerului Agriculturii și acordului cetățenilor, în cazul în care nu există dovezi de depunere a demersurilor în acest sens de către comisiile de fond funciar?”

Dispune suspendarea judecării până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.

Fără cale de atac.

Pronunțată în ședință publică azi, X.

PREȘEDINTE,
X

JUDECĂTOR,
X

GREFIER,
X

Red./tehnored. jud. X
emis 6 com- X

Dosar nr.X

TRIBUNALUL CONSTANȚA
SECȚIA I CIVILĂ
ÎNCHEIERE
Ședința din Camera de Consiliu
din data de X
Completul compus din:
PREȘEDINTE - X
JUDECĂTOR - X
GREFIER - X

Pe rol în examinare sesizarea din oficiu privind îndreptarea erorii materiale a încheierii de ședință din data de X pronunțată în dosarul civil nr.X, în cadrul apelului civil formulat de apelanții reclamanți X, toți cu domiciliul ales în X, împotriva sentinței civile nr.X pronunțată de Judecătoria X în dosarul civil nr.X, în contradictoriu cu intimații pârâți X, cu sediul în X și X, cu sediul în X.

Prezenta cerere se soluționează fără citarea părților.

Instanța rămâne în pronunțare asupra cererii de îndreptare a erorii materiale.

TRIBUNALUL

Asupra sesizării din oficiu privind necesitatea îndreptării erorii materiale din oficiu:

Instanța constată că în cuprinsul încheierii de ședință din data de X pronunțată în dosarul civil nr.X s-a strecurat o eroare, în sensul că la punctul I s-a trecut " În cazul persoanelor care au obținut hotărâri judecătorești privind reconstituirea dreptului de proprietate în baza legilor fondului funciar, prin care se recunoaște îndreptățirea la reconstituire", în loc de " În cazul persoanelor cărora li s-a recunoscut îndreptățirea la reconstituire", cum era corect.

Această constatare rezultă neîndoielnic din analiza cererii de sesizare a ÎCCJ formulată de apelantele reclamante la data de X.

Potrivit art.442 din Codul de procedură civilă « *erorile sau omisiunile cu privire la numele, calitatea și susținerile părților sau cele de calcul, precum și orice alte erori cuprinse în hotărâri sau încheieri pot fi îndreptate din oficiu ori la cerere* ».

Prin urmare, în raport de textul de lege menționat, instanța urmează a dispune din oficiu îndreptarea erorii materiale strecurată în încheierea de ședință din data de X.

PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
DISPUNE:

În temeiul dispozițiilor art.442 alin.1 Cod procedură civilă, dispune din oficiu îndreptarea erorii materiale strecurate în încheierea din X, în sensul că la punctul I se va trece " În cazul persoanelor cărora li s-a recunoscut îndreptățirea la reconstituire", în loc de " În cazul persoanelor care au obținut hotărâri judecătorești privind reconstituirea dreptului de proprietate în baza legilor fondului funciar, prin care se recunoaște îndreptățirea la reconstituire", cum greșit s-a menționat.

Fără cale de atac.

Pronunțată în ședință publică azi, X

PREȘEDINTE,
X

JUDECĂTOR,
X

GREFIER,
X